

13. DRAAMAN PERUSTEET

Käsitteet: kohtaus, käännekohta, konflikti, parenteesi

Draama = näytelmäkirjallisuus

- teatteriesitykset
- käsikirjoitukset
 - näytelmät
 - elokuvat
 - sarjat

Draamatekstit on tarkoitettu ensisijaisesti esitettäväksi.

Dramatisointi tarkoittaa draamatekstin muuttamista teatteriesitykseksi. Ohjaajan ja **dramaturgin** tekemät päätökset voivat muuttaa alkuperäistä tekstiä, minkä vuoksi saman näytelmän eri sovitukset voivat olla hyvin erilaisia.

Miten draama eroaa proosasta?

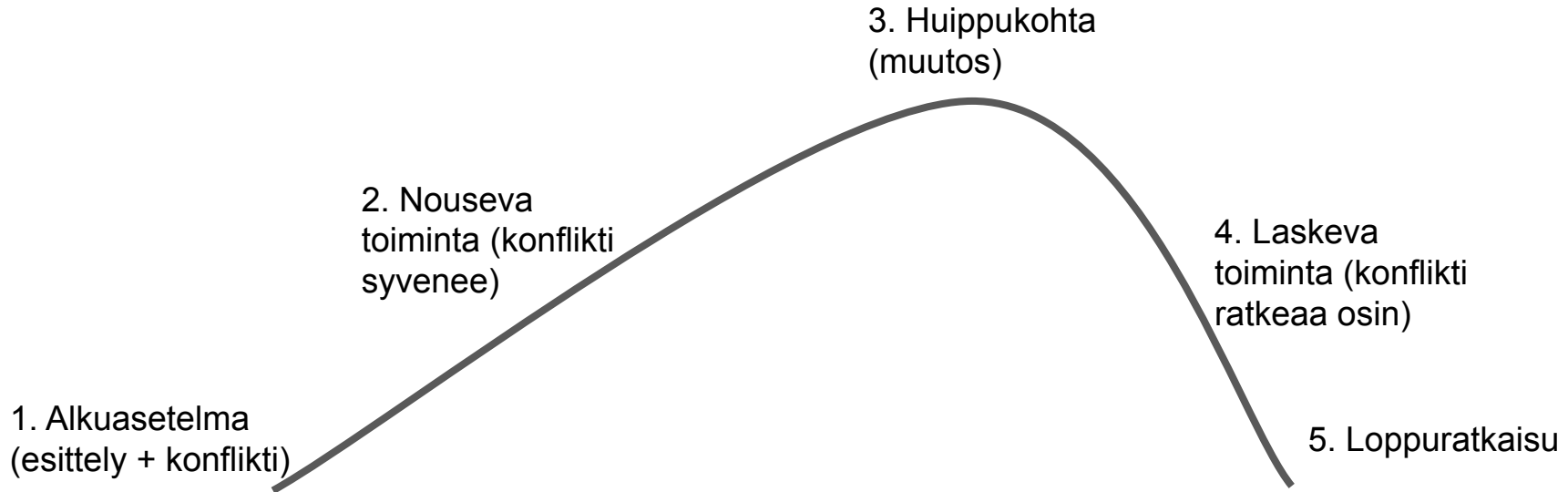
- Draamassa ei yleensä ole kertojaa
- Henkilöiden luonne, tausta ja aiomukset täytyy päätellä **replikeistä eli vuorosanoista**
 - Dialogi = vuoropuhelu
 - Monologi = yksinpuhelu
- **Parenteesit = näyttämöohjeet**
- Draamassa on perinteisesti 1–5 **näytöstä**
- Näytökset muodostuvat **kohtauksista**, joissa keskitytään yhteen tapahtumaan
- Teatteriesitys on moniaistinen teos
 - ilmeet, eleet, liikkeet, sanat, lavastus, puvustus, maskeeraus, musiikki, liikkuva kuva...

Hyödynnä näitä
proosankin
analyysikäsitteitä
draamassa:

*henkilöhahmojen
suhteet, miljöö, aukot,
juoni, teema...*

Draaman kaari

Usein juoni etenee **käännekohtien** kautta vaiheittain, jolloin rauhalliset ja toiminnalliset jaksot vuorottelevat ja koukuttavat katsojan

Draaman kaarta rikkovat teokset

- Tapahtumat esitetään tapahtumajärjestyksestä irrotettuina episodeina
- Unenomaiset kohtaukset, joissa kohtausten välillä ei ole selviä syy-seuraussuhteita
- Teokset, joissa ei ole selvää loppuratkaisua

Draaman lajeja

Tragedia = murhenäytelmä	Komedia
alku, keskikohta ja loppu	humoristinen ilmaisu, toiminta ja komiikka
yllättävä käänne tuo sankarille onnettoman kohtalon	yllättävä käänne kääntää päähenkilön elämän onnelliseen suuntaan
epäoikeidenmukaisuus	onnellinen loppu

Immersiivinen teatteri = katsoja otetaan osaksi esitystä

Tragikomedia = lajihybridi, onnellisesti päättyvä vakava näytelmä

Farssi = komedian alalaji (absurdius, loppua kohti kiihtyvä juoni)

Käsitteitä

fanifiktio = kirjoittaa toisen teoksesta oma versio

konflikti = ulkoinen tai sisäinen ongelma; täytyy olla, jotta tarinasta tulee kiinnostava

Läksy:

1. Mieti 2-3 hengen ryhmä, jossa teet kurssin kirjatehtävän.
2. Tutki Vaasan, Tampereen ja Seinäjoen teattereiden näytelmätarjontaa. Mitä näytelmää menisit katsomaan, jos voisit? Miksi?

Teokset, joita et voi jättää välistä

1. Muodostakaa 4–5 hengen ryhmät.
2. Luokaa neljän kohdan lista niistä teoksista, jotka jokaisen lukiolaisen tulisi olla lukenut/nähnyt ennen lukion loppua.
3. Listasta täytyy löytyä teos jokaisesta seuraavasta kategoriasta:
 - a. elokuva
 - b. romaani
 - c. näytelmä
 - d. tietokirja (esim. elämäkerta)
4. Valmistautukaa esittelemään listanne ja kertomaan perustelut valinnoillenne.

Teokset, joita et voi jättää välistä

Elokuva:

Edvin Laine: Tuntematon Sotilas (2)

James Cameron: Titanic

Francis Ford Coppola: The Godfather

Dennis Bots: Eight Graders Don't Cry

Teokset, joita et voi jättää välistä

Romaani:

Tuomas Kyrö: Mielensäpahoittaja

Aleksis Kivi: Seitsemän veljestä

Väinö Linna: Tuntematon sotilas

Heather Morris: Auschwitzin tatuoiija

Teokset, joita et voi jättää välistä

Näytelmä:

William Shakespeare: Hamlet (2)

William Shakespeare: Romeo ja Julia (3)

Teokset, joita et voi jättää välistä

Tietokirja:

Matthew Walker: Miksi nukumme – Unen voima

Kari Hotakainen: Tuntematon Kimi Räikkönen

Sunzi: Sodankäynnin taito

Brian Lane: Rikostutkimus

Eeva Kolu: Korkeintaan vähän väsynyt